

po okupácii územia zavládli pre Nemadarov neznesiteľné pomery sprievádzané hrozbami a nezabezpečením základných občianskych práv novým okupačným režimom.

Protokol

Gašpar P. bol upozornený, aby vypovedal pravdu, pretože prípadne môže byť vyzvaný dosvedčiť udané okolnosti, hoci aj pod prisahou.

Gašpar P. udáva:

V roku 1925 mi pridelili v katastri obce Veľký Leg (*Lehnice*) 23 kat. jutár pozemku a bol som zapísaný ako kolonista. Na pozemku som si postavil obytný dom aj hospodárske budovy.

Dňa 9. 11. 1938 prišli do našej kolónie Blahova Dedina (*Blahová*) maďarskí četníci a hovorili nám, že môžeme zotrvať na svojich majetkoch a ďalej pracovať. O niekoľko dní neskôr prišli do kolónie maďarskí dobrovoľníci, ktorých sme museli po domoch živiť, avšak ani oni nás nevyháňali. Potom neskôršie prišli zase četníci a kričali, prečo sa nepoberáme preč, keďže z iných kolónií sa už vysťahujú. Veliteľ maďarských dobrovoľníkov vydal nariadenie, že všetci Česi kolonisti sa musia do 4 hodín vysťahovať a môžu so sebou vziať len to, čo so sebou unesú. Ostatné veci nechajú na mieste.

Keď českí kolonisti odišli, mali sme asi 1 týždeň pokoj, ale potom maďarskí četníci aj nás napádali, aby sme sa tiež vysťahovali. Obyvateľstvo maďarskej národnosti nás prepadávalo, okrádalo a četníci im v tom napomáhali. Preto sme odpredávali, čo sa dalo a čo nám nedovolili vziať. Aj to, čo sme mali povolené si vziať, nám četníci brali. Až na zakročenie správcu Pongráca, nám to museli vrátiť.

Pred odchodom sme museli zaplatiť rôzne dane a ešte nám pripravovali zaplatiť za ďalšie.

Ani maďarskí četníci, ani vojaci sa na mojej osobe, na príslušníkoch mojej rodiny a na príslušníkoch našej kolónie nedopustili násilností. S každým kolonistom hrubo jednali, nadávali im a obyvateľstvo v takomto chovaní ich podporovalo.

Z kolónie som odišiel preto, lebo som bol vyhánaný a úrady mi neposkytli žiadnu ochranu. Odviezol som si len tie najnutnejšie veci.

Viac nemám čo udať.

Po prečítaní skončené a podpísané.

Zapisovateľ:
strážmajster Šoukal, v. r.

Vypočúvaný:
Gašpar P., v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

11. december 1938, Veľké Teriakovce.

Zápisnica napísaná na dočasnej žandárskej stanici s Michalom S. a Jánom T., roľníkmi, predtým obyvateľmi Uzovskej Panice, ktorí vypovedali, že v atmosfére násillia a fyzického bitia boli vyhnaní z okupovaného územia.

Zápisnica

Michal S. a Ján T. vypovedajú nasledovne:

Po odchode čs. vojska z Uzovskej Panity (*Uzovská Panica*) asi o týždeň prišli maďarskí četníci približne o 21. hod. Boli len dvaja, ktorí hovorili, aby sme sa ráno vystáhovali. Túto výzvu sme neuposlúchli a šli sme na Okresný úrad do Felediniec (*Jesenské*). Tam sme si podali žiadosť, že nie sme legionári a nezapredali sme maďarský štát. Potom opäť prišli četníci a dali nám zase termín len jeden deň. Keď sme sa nevystáhovali, četníci nás odviekli na Okresný úrad do Felediniec. Tam nám prehliadli dokumenty a potom nás prepustili domov. Dňa 9. 12. 1938 zase prišli četníci a dali nám termín 24 hodín, aby sme buď všetko odpredali, alebo si zobrali so sebou k Čechom. Druhý deň prišli četníci do dvora a museli sme sa ihneď vystáhovať za hranice na územie ČSR. Pri vypovedaní z Maďarska četníci každého tĺkli rukami po hlave a pažbou pušky ich tĺkli po tele. So sebou sme si mohli vziať len tie najnutnejšie potrebné veci. Ostatné veci a predmety sme museli tam zanechať.

V tomto prípade ide o 65 rodín, ktoré boli vypovedané v priebehu 12 hod. z obce Uzovská Panita. Viac nevieme nič udať.

Zápisnica ukončená a podpísaná.

Strážmajster Hejl, v. r.

Michal S., v. r.

Ján T., v. r.

SNA, KÚ, kr. 256, f. 71527/38 prez., bez č.

153

12. december 1938, Hrnčiarska Ves.

Zápisnica napísaná s Jurajom H., roľníkom, predtým obyvateľom obce Ožďany, ktorý vypovedal o okolnostiach jeho vykázaní z okupovaného územia a o hodnote tam zanechaného majetku.

Zápisnica

Juraj H. po upozornení, aby povedal pravdu vo veci jeho vypovedania z odstúpeného územia, udal:

V roku 1936 som sa prisťahoval z Budinej, okres Lučenec, do Ožďan, okres Rimavská Sobota, kde som kúpil pozemky od Samuela L. z Ožďan za 50 000 Kč. Okrem toho som v Ožďanoch kúpil obytný dom od Jána Ď. za 13 650 Kč. V Ožďanoch som býval až do ich obsadenia maďarským vojskom. Príčinu na vypovedanie som nedal.

Dňa 8. 12. 1938 o 19. hodine prišli do môjho domu dvaja maďarskí četníci so starostom Nagy-Molnárom a nariadili mi, aby som sa do 12. hodiny dňa 9. 12. 1938 vystáhoval z Ožďan na územie Slovenskej krajiny.

Dovolili mi odviezť len toľko, koľko som si sám mohol odviezť na voze s jedným párom volov. Ďalej mi dovolili si vziať so sebou 29 maďarských pengő. Ostatné veci som musel nechať v Ožďanoch.